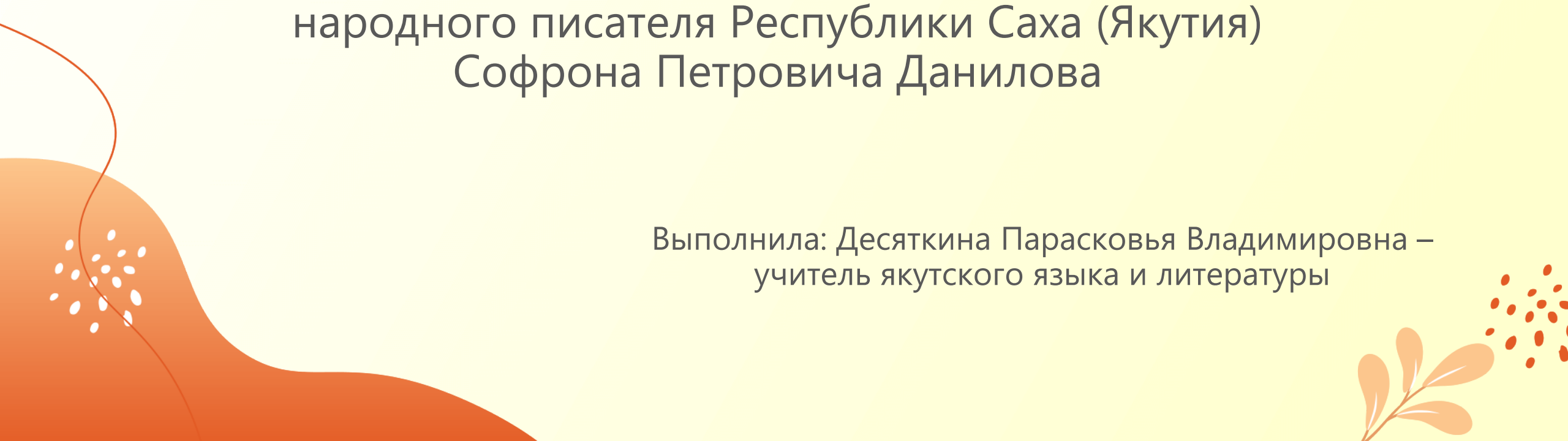

МБОУ "Тумульская средняя общеобразовательная
школа им. Героя Социалистического труда Т. Г.
Десяткина"

Тема: «Мама»

По мотивам одноименного рассказа
народного писателя Республики Саха (Якутия)
Софрона Петровича Данилова

Выполнила: Десяткина Парасковья Владимировна –
учитель якутского языка и литературы

“Социалистической үлэ Геройа Т. Г. Десяткин аатынан
Тумул орто сокуолата”

Тиэмэ: «Ийэ барахсан»

Саха норуодунай суруйааччыта С. П. Данилов айымньытынан

Десяткина Парасковья Владимировна –
саха тылын уонна литературатын учуутала

Уруок сыала-соруга:

Айымньыны аабы,
билсии;

Суруйааччы
олобун туһунан
билсии;

Тылдьытынан үлэлиир
үөрүйэби үөскэтии.

Софрон Петрович Данилов

(1922-1993)

Муус устар 19 күнүгэр 1922 с. Арбаа Ханалас улуунун (билингитэ Горнай) Мытаах нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Бииргэ төрөөбүт иккиэлэр. Убайа Сэмэн эмиэ биллиилээх поэт.

Софрон Данилов 1937 с. Бэрдьигэстээх оскуолатын бүтэрэр. 1940 с. Тыл уонна литература факультетыгар үөрэнэ киирэр. Эһиилигэр, Сэрии сабаламмытыгар, армияба сулууспалыы барар эрэри, доруобуйата мөлтөбүнэн сыыйыллан, төттөн кэлэн, үөрэбин салбыыр.

Оскуолаба учууталынан, радиокомитетка, саха драматической театрыгар, кинигэ издательствотыгар, хаһыакка корреспонденынан, сурунаалга отдел сэбиэдиссэинэн үлэлиир.

Софрон Петрович Данилов элбэх айымньыларануучча уонна атын омук тылларыгар тылбаастанан тахсыбыттара.

С. Данилов — публицист уонна литературнай критик. Орто оскуола литератураба бырагыраамматтын уонна учебнигын ааптара.

Н. Чернышевскай «Что делать?» романын, Н. Островскай, Лопе де Вега драмаларын уонна да атыттары тылбаастаабыт.

1934 с. 12 саастаабар «Кыым» хаһыакка бастакы суруйуутун бэчээттэпит. 1938 с. «Бэлэм буол» хаһыакка «Мууска» диэн хоһооно бэчээттэммитэ, сотору собус илиинэн суруллар устудьуоннар сурунаалларыгар суруйааччы бастакы кэпсээнэ тахсыбыта. 1938 с. ырыа буолбут хоһоонноро биллибиттэр.

«Сүрэх тэбэрин тухары», «Киһи биирдэ олорор», «Сказание о Джэнкире» романнара, «Манчаары», «Дьону үөрдэ сылдыаары», «Уот», «Бааһына» сэһэннэрэ, кэпсээннэрэ, «Сахалар ааттарыттан» драма — саха литературатыгар биллэр көстүүлэр.

Болбойон иһит, хараххынан сирдэт, ботугураан аах

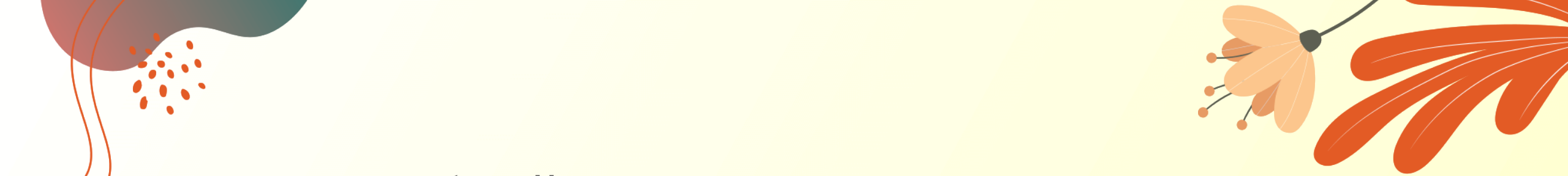

Кэпсээн сүрүн геройа?

- Суруйааччы
- Уол
- Чыркымай
- Эһэ
- Отчуттар

Чыркымай – (нуучч. чирок-свистунок)
эриэн төбөлөөх кыра кураанах кус.
Атыннык чөркөөкү, чөркөй дэнэр.
Үксүгэр 12 сымыыты баттыыр.

Автор бу айымньынан туох санааны этэргэ дьулуспутун тобул

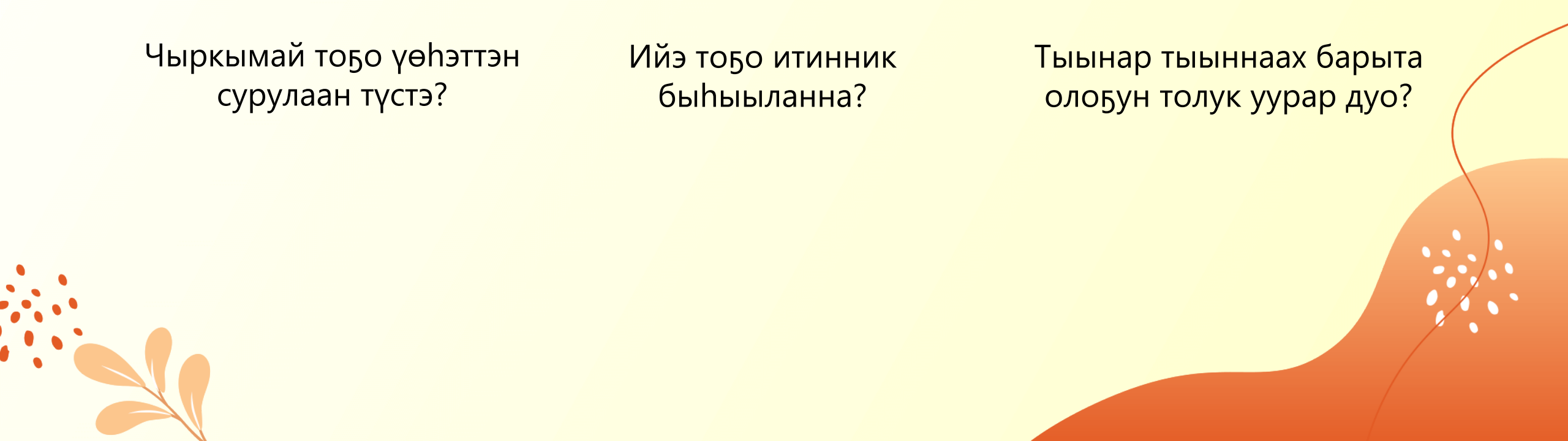
Чыркымай тобо үөһэттэн
сурулаан түстэ?

Ийэ тобо итинник
быһыланна?

Тыынар тыыннаах барыта
олобун толук уурар дуо?

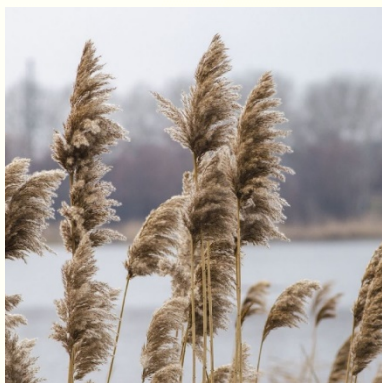

Тылдыытынан
үлэ:

1. Хомус

2. Олом

3. Кута

ХОМУС

СҮНҮӨХТЭРДЭЭХ ҮРДҮК
ДОРОХХОЙ КӨНДӨЙ УМНАСТААХ,
ТӨБӨТҮГЭР КИИСТЭ КУРДУК ХОЙУУ
— СЫМНАБАС СИБЭККИЛЭЭХ, УНУН
СИННЬИГЭС СЭБИРДЭХТЭРДЭЭХ
УУГА ҮҮНЭР ҮҮНЭЙИ

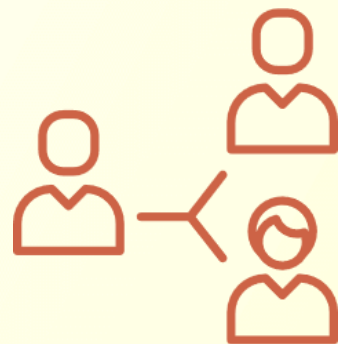
ОЛОМ

ДИРИНГ УУНУ КЭНЭН ТУОРУУР
ЧЫЧААС СИР

КУТА

ҮРДҮНЭН КҮӨГЭЛДЬИГЭС
КЫРЫС САБА ҮҮММҮТ ДИРИНГ
УУЛААХ ДЬЭБЭРЭ

Бөлөбүнэн үлэ

00:05 м

Дьийэбэ сорудах:

Ийэ туһунан эбэтэр анабыл
хоһоон айарга холонуу.

Кээмэйэ 4 строкаттан абыйаба
суох.

“ Ийэ таптала умайар уокка да, ”
диринг далайга да киллэрэр.
Хоргуһу да хорсун, мөлтөбү да
күүстээх онгорор. Ийэ
барахсан...

Софрон Данилов

The image features a light yellow background with several decorative elements. In the top left, there is a teal shape with white dots and a brown wavy line. In the top right, there are orange, fan-like shapes. In the bottom left, there is a stylized orange flower with a black center and a branch with orange leaves and dots. In the bottom right, there is a large orange shape with a cluster of orange dots on its upper left side.

Болџомтоџут иһин махтал!